

МИСЛИ КЪМ ИЗЛОЖБАТА НА АНГЕЛ КОЦЕВ*Тишина – равновесие между чувствата и разума*

Елизавета Боева

THOUGHTS ABOUT ANGEL KOTZEV'S EXHIBITION*„Silence – counterpoise between feelings and reason“*

Elizaveta Boeva

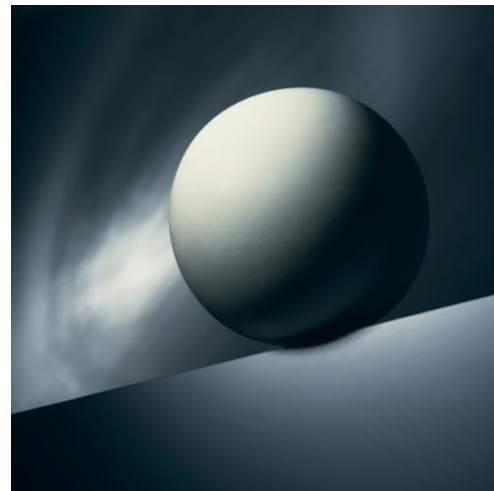
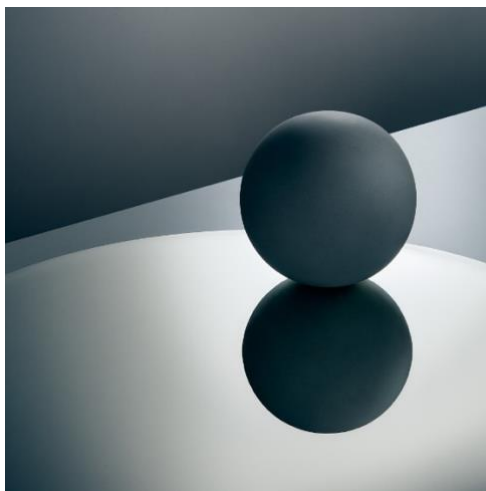
Резюме: При разглеждане на 20-те фотографии от изложбата на Ангел Коцев у зрителя остава още усещане за нереалност (авторът представя този ефект като отчужденост): и не, това не е свързано единствено с абстрактното пространство, особените тоналности или съчетанията на предмети. Това е свързано най-вече с типа естетика – естетика на обикновените предмети, представени като фантастични условности.

Ключови думи: равновесие, пространство, условност, отчужденост

Abstract: After observing the 20 photographs of the exhibition of Angel Kotzev the viewer is (I am) left with the feeling of unreality (the author presents this effect as aloofness): and no, this is not connected just with the abstract space, unusual tonality or the combination of objects. This is mainly because of the aesthetic taste – the aesthetics of ordinary objects, which are presented as a fantastic conventionality.

Keywords: instant, counterpoise, conventionality, space, aloofness

Пред нас са застинали мигновения: крехко равновесие, което може да бъде нарушено от повея на вятъра, от внезапно движение, от непохватен жест... Само след миг облият предмет ще се търколи по огледалната повърхност, само след миг облият предмет на ръба ще се катурне надолу: пред нас е пауза, драматургична пауза.

Фотографии на Ангел Коцев от изложбата *Тишина – равновесие между чувствата и разума*.

Големите майстори в изкуството (и изобразително, и кино) използват тази драматургична пауза. Най-често това е миг на крайно напрежение. Ето например фреска на Джото, създадена в началото на XIV век в падуанската капела *Скровени*: в Гетсиманската градина Христос е със своите ученици, изведнъж нахлуват войници, хора с факли; тълпата обкръжава Христос, а Юда Искарот се приближава към него и обгръща раменете му. Юда гледа Христос в очите, след секунда ще допре устните си. И тук надвисва пауза. Ние знаем всичко – знаем сюжета, знаем какво ще последва: и въпреки това уловеният момент е крайно напрегнат, крайно вълнуващ. Само след мигновение Юда ще целуне Христос и световната история ще се завърти по необратим начин.

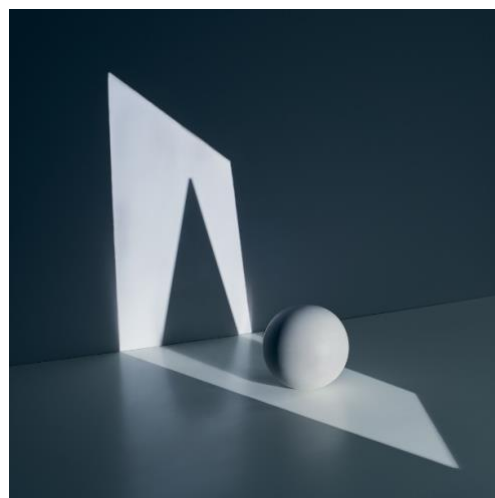

Джото ди Бондоне, *Целувката на Юда*, ок. 1306.

Десетилетия след Джото тази драматургична пауза ще използва Рембранд. Например в картината *Артаксеркс, Аман и Естир*: изобразен е мигът, в който Естир е разказала на царя за предателството на Аман. Тя току-що е завършила своя разказ – ръцете ѝ (в центъра на композицията) са още във въздуха, в крайно напрежение. Само след миг ще свърши всичко: цар Артаксеркс може да не ѝ повярва и да погуби и нея, и целия юдейски народ, Аман може да извърши нова хитрост... Но ние знаем библейската история, знаем какво ще отсъди царят и въпреки всичко: в това застинало мигновение преживяваме, вълнуваме се.

Рембранд, *Артаксеркс, Аман и Еستير*, ок. 1660.

И в изобразителното изкуство, и в киното драматургичната пауза служи най-често на твореца за изграждане на особено напрежение. В изложбата на Ангел Коцев виждаме необичайно съчетание: пред нас в 20 фотографии, фиксиращи мига, крехкия баланс, (неминуемо ще последва развала на идеалната композиция), а у зрителя остава усещане за спокойствие. Застиналото мигновение носи не мисли за крах (на идиличната композиция, на постигнатото равновесие, на безупречната цвeтова хармония), а спокойствие. Ние знаем какво ще последва и въпреки това – гледайки абстрактните пространства и фигури тук – у нас не се поражда напрежение. В названието на изложбата авторът използва думата *Тишина*: безмълвен свят от форми, светлосенки и линии; всичко това ще се разпадне и шумът на реалността ще нахлуе, ала сега драматургичната пауза носи на зрителя покой.

Фотографии на Ангел Коцев от изложбата *Тишина – равновесие между чувствата и разума*.

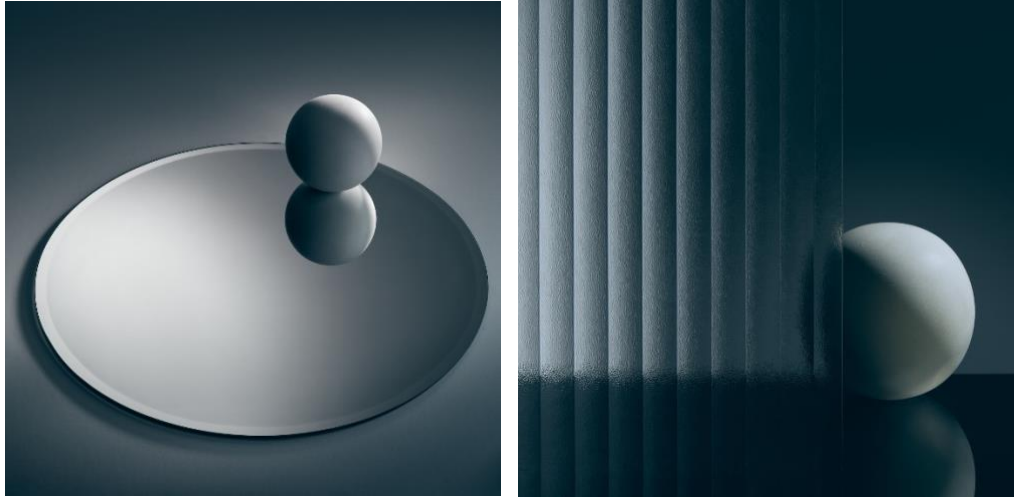
При разглеждане на 20-те фотографии от изложбата на Ангел Коцев у зрителя (у мен) остава още усещане за нереалност (авторът представя този ефект като *отчужденост*): и не, това не е свързано единствено с абстрактното пространство, особените тоналности или съчетанията на предмети. Това е свързано най-вече с типа естетика – естетика на обикновените предмети, представени като фантастични условности.

Това е естетика, близка до тази на метафизичната живопис. Творбите от тази изложба ми напомнят натюрмортите на Джорджо Моранди: художникът изобразява странно съчетани предмети, лишени от утилитарност, *безполезни предмети* (както ги нарича изкуствоведът Роберто Лонги).

Джорджо Моранди, Натюрморти, край на 40-те години на XX век.

Моранди работи по следния начин: той покрива различни предмети (вази, бутилки, кутии) с тебеширена боя или нанася върху им слой гипс; по този начин те изгубват своето битово предназначение – огледалото вече не е огледало, стъклото вече не е стъкло... По сходен начин: в изложбата на Ангел Коцев предметите изгубват своята утилитарност, битовост (огледалото не е само огледало, стъклото не е само стъкло) – предметите са абстракции.

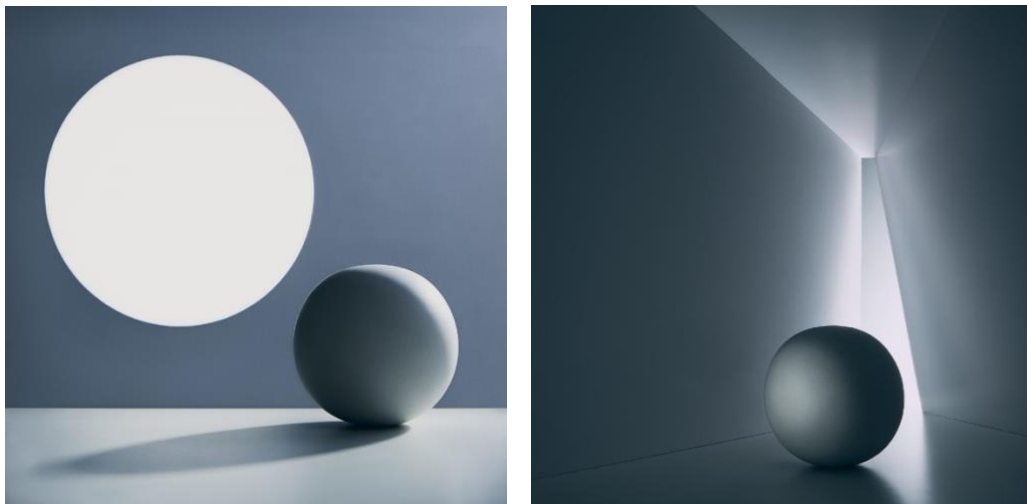
Фотографии на Ангел Коцев от изложбата *Тишина – равновесие между чувствата и разума*.

Предметите, съчетани в картина на Моранди, носят особена метафизична философия, носят особена естетика (тяхната странна красота представя Федерико Фелини в „Сладък живот“).

Кадър от *Сладък живот* (Марчело Мастоияни пред картина на Моранди), 1960 г.

Предметите, съчетани в 20-те фотографии от изложбата *Тишина – равновесие между чувствата и разума*, носят именно това – собствена философия и собствена естетика.

Фотографии на Ангел Коцев от изложбата *Тишина – равновесие между чувствата и разума*.

Елизавета Боева е доцент в Нов български университет. Сценарист, режисьор, лектор по история на изкуствата. Основател на платформата на обучение по изкуства „Филизи 33“.

Elizaveta Boeva is Associate Professor in New Bulgarian University. Screenwriter, film director, lecturer on History of Arts. Founder of the online platform for Arts education “Filizi 33”.